

בית דין לדיני ממונות הליכות עם ישראל

מען: ת.ד. 211 קריית אונו 55294
אמייל: bdmamonot@gmail.com

בס"ד

כ' שבט ה'תשפ"ה
18/02/25

ת.מ. 370-02-24

תובע 1
תובעת 2
נגד
נתבע

פסק דין

רקע דיוני

הצדדים באו לפני בית הדין, חתמו על שטר בוררות, טענו את טענותיהם, הביאו את ראיותיהם ועדיהם.

העובדות המוסכמות

התובעים הקימו מוסד חינוכי בשם א.ק. הנתבע מנהל ת"ת בשם ח.ש. מוסד א.ק. קשר חוזה עם ת"ת ח.ש. לגבי הרישום לשנת תשפ"ד, כדי שרישום התלמידים של א.ק. יתבצע במסגרת הרישום של ת"ת ח.ש., ותקציבים שיתקבלו עבור תלמידי א.ק. יועברו מח.ש. לא.ק. בפועל לא הועברו תקציבים ועל כך נושא הדיון בפנינו.

טענות התובעים

תובעים את חלקם בהשלמת התקן לכיתות וכן את סל התקציב של התלמידים שלהם, וזאת מתוך הנחה שהתלמידים שלהם נרשמו ע"י ח.ש. והוסתרו מהם (לפי סל 25,000 ₪ לכל ילד. כתב התביעה).

התובעים דורשים עוד שתי משכורות, אחת למלמד יסודי (42,000) ואחת למלמד חטיבה (108,000), שכר מלמד יסודי (96,000), שכר מזכירות (60,000), שרותי ניקיון (54,000), אגרות חוץ והטבות (50,000), כל אלו הובטחו להם בחוזה או שהם מגיעים ע"פ חוק, וכן שכר לימוד ללימודי תואר שני (50,000) שהתובעת היתה מקבלת במילגה מרשת בני יוסף.

תובעים גם עבור תקציבים שח.ש. קיבל בשנת תשפ"ג עבור תלמיד א.ק..

טענות הנתבע

בית דין לדיני ממונות הליכות עם ישראל

מען: ת.ד. 211 קריית אונו 55294
אמייל: bdmamonot@gmail.com

התלמידים של ת"ת א.ק. לא השלימו תקנים. חתימת החוזה בין הצדדים היתה על דעת שהתלמידים של א.ק. ישלימו תקנים. משהוברר שאין צורך בתלמידי א.ק., לא נרשמו תלמידי א.ק. ברישום התלמידים של ח.ש..

לא התקבל כל תקציב עבור תלמידי ח.ש. ולא חלה כל התחייבות בגין תלמידי ח.ש.. הסמכות הבלעדית להכניס תלמידים למצבת התלמידים של ח.ש. היא בידי המפקח, והיה ברור שההתחייבויות בחוזה הן רק על דעת שהמפקח יאשר את הכנסת התלמידים, ולבסוף כשהמפקח הורה שלא להכניס את תלמידי א.ק. למצבת התלמידים של ח.ש., נפטרו מוסדות ח.ש. מהתחייבויותיהם.

גם אם היו תלמידי א.ק. נרשמים, לא היה מתקבל שום תקציב בגינם כי הם לא השלימו תקנים. כמו כן בכל מקרה מוסדות א.ק. לא היו זכאים לתקציב כלשהו ממשרד החינוך גם מצד עצמם בגלל קוטנו של המוסד.

א.ק. ידעו שהם לא משלמים תקנים ולא יירשמו, בזמן שיכלו עדיין להירשם במקום אחר. משלא פנו להירשם במקום אחר, הם הפסידו לעצמם. לא התקבלו תקציבים עבור תלמיד א.ק. בתשפ"ג.

דיון והכרעה

התובעים טוענים שמרגע שחתם הנתבע על חוזה, החוזה מחייב אותו. אם בזמן החתימה הסכים הנתבע לחתום, משמע באותו זמן היה לנתבע צורך ברישום הילדים בשביל התקן, ומרגע זה ואילך אינו יכול לחזור בו וההתחייבויות החוזיות חלות. התובעים גם מכחישים שנאמר להם אחרי חתימת החוזה שהילדים לא נרשמו, בזמן שעוד ניתן היה לרשום את הילדים במקום אחר. לעומת זאת הנתבע טוען שכל ההתחייבות היתה מותנית בצורך של חזון עמוס בילדי א.ק. עבור תקנים. בזמן החתימה עדיין תמונת המצב לא היתה ברורה. משהובררה התמונה אמר זוהר חדד לאנשי א.ק. שההסכם בטל, ועדיין היה סיפק בידי א.ק. לרשום את הילדים במוסד אחר. למעשה לתביעתם של מ' כהן שני ראשים, האחד, תביעה לקיום החוזה והשני תביעת נזיקין כתוצאה מהפרת החוזה.

תביעה כתוצאה מהפרת החוזה

הנתבע טוען שהחוזה מותנה בצורך שיהיה לח.ש. ברישום ילדי א.ק. במצבת התלמידים של ח.ש.. לדבריו בעת החתימה היה ברור לצדדים שבלי צורך כזה אין שום התחייבות בין הצדדים. לכן לדבריו לא הפר את החוזה.

בית דין לדיני ממונות הליכות עם ישראל

מען: ת.ד. 211 קריית אונו 55294
אמייל: bdmamonot@gmail.com

לעומתו טוענים הנתבעים שהחווה לא היה מותנה. לדבריהם בשעת חתימת החווה ערך הנתבע את חשבוניתו ומצא כי כדאי לו לרשום את ילדי א.ק.. בהתאם לכך התחייב הנתבע על הרישום ועל התקציבים והמשכורות כאמור בחווה, והתחייבותו חלה.

והנה, לגבי אי רישום הילדים, גם לדברי התובעים אין כל סנקציה בחווה. נמצא שלדבריהם, גם אם הפר הנתבע את החווה ולא רשם את הילדים, מדיני החווה אין חובת תשלום על הנתבע על התקציבים שהפסידו התובעים ככל שהפסידו, כתוצאה מהעדר הרישום. נמצא שגם אם לא יוכרע האם החווה היה מותנה, אין עילת תביעת ממון מכח דיני החווה.

אמנם עדיין יש לדון בהתחייבות המפורשת שבחווה לתשלומים עבור משכורות מלמדים, מזכירות וניקיון בחווה, אם התחייבויות אלו היו מותנות או לא.

התובעים הבהירו במהלך הדיון (דיון שני פרו' עמ' 11 שו' 11-12) שגם התובעים סבורים שלולי השלמת תקן ע"י תלמידי א.ק., אין שום התחייבות של הנתבע למשכורות, אלא שלדברי התובעים החתימה נעשתה מתוך בדיקה של הנתבע שלפיה הנתבע זקוק לתלמידי א.ק. עבור התקנים, ועל דעת זה התחייב הנתבע למשכורות כפי שהתחייב, ושינוי בתנאים ובצורכי ח.ש. אינו עוקר את ההתחייבות. בעוד שלדברי הנתבע החווה היה מותנה בהשלמת התקנים כאשר הצורך בתקנים נשאר תלוי בהתפתחויות כמו עזיבת תלמידים ותוספת תלמידים.

בפני בית הדין העיד הרב א.ב.א. שערך את ההסכם בין הצדדים. לדבריו כוונת הצדדים היתה שכל ההתחייבויות שבהסכם מותנות בהשלמת תקנים ושני הצדדים ידעו זאת בזמן החתימה.

למעשה גם לדברי התובעים ההתחייבויות של ח.ש. הן כתמורה להשלמת תקן ע"י רישום תלמידי א.ק., ונמצא שגם לדבריהם כשלא נרשמו בפועל תלמידי א.ק., לא היתה עילה לתמורה. ההנחה שמדובר בתמורה לרישום גם לדברי התובעים היא מגוף החווה, אלא שהתובעים נותנים פרשנות שמשנחתם החווה, ההתחייבות שרירה וקיימת גם ללא התמורה. פרשנות זו לכאורה דינה להידחות וככל שלא נתקבלה התמורה ע"י ח.ש., לא חלה מחויבות כלל על ח.ש..

התובעים טוענים כי למעשה בזמן החתימה ח.ש. היה זקוק לתלמידיהם לצורך התקנים, ורק אח"כ קשר קשר עם מוסד אחר לרישום תלמידיו להשלמת תקנים, אמנם התובעים לא הביאו ראיה לטענתם זו, וגם לדבריהם, סוף כל סוף לא נתקיימו התנאים האמורים בחווה למתן תמורה.

האפשרות לתבוע כתוצאה מאי רישום התלמידים יכולה להיות מדין גרמי. ונושא זה ידון להלן. בשולי הדברים יצוין כי רוחו של בית הדין אינה נוחה ממצב הדברים. משמעות הקשר שנקשר בחווה שהיה על ח.ש. לרשום את תלמידי א.ק. בכל מקרה, ולהעביר כל מה שניתן לקבל בגינם. בהתנהלות ח.ש. יש הפרה של החווה. אמנם בית הדין אינו מוצא מקום לחיוב ממון מעיקר הדין בגין הפרה זו, בהעדר סנקציה מתאימה בחווה.

בית דין לדיני ממונות הליכות עם ישראל

מען: ת.ד. 211 קריית אונו 55294
אמייל: bdmamonot@gmail.com

רישום תלמידים בפועל

התובעים טענו שת"ת ח.ש. רשם בפועל את תלמידיהם, ואף השלים תקנים על ידם וזכה בגינם לתקציבים ולהטבות שונות. הנתבע הכחיש. בית הדין דרש מהתובעים ראיות, הן לעצם הרישום והן לתקציבים. התובעים השיגו רשימות של תלמידיהם מהן עולה כי היה רשום אצל ח.ש. אחד מתלמידיהם. לכאורה גם עולה ששם תלמיד אחר של א.ק. לא היה רשום אצל ח.ש.. לא הוצגו ראיות על השלמת תקן ע"י התלמיד הנ"ל של א.ק..

התובעים המציאו הוכחה לגבי אחד מתלמידיהם שנרשם בשנת התשפ"ד במוסדות ח.ש.. לטענת התובעים מוסדות ח.ש. קיבלו תקציבים בגין תלמיד זה. הנתבע טען שהרישום בוצע בטעות, ושח.ש. לא קיבלו שום תוספת תקציבית בגין תלמיד זה.

הנה מעיקר הדין על התובע לברר את ראיותיו ומה שלא הובא בפני בית הדין אינו יכול לשמש כראיה. ובנידונינו, הוכח אמנם שהרשת קבלה תקציבים בגין אותו תלמיד שנרשם במוסדות ח.ש., אך לא הוכח שהתקציבים שהתקבלו בגין אותו תלמיד הועברו אכן למוסדות ח.ש.. בית הדין התאמץ לברר בירורים חיצוניים ולהבין אם הכספים הועברו מרשת בני יוסף ל'ח.ש.'. בית הדין לא קיבל תשובה חד משמעית לשאלה, אך כן התקבלו אמירות לפיהן אין שום הכרח שכספים שהועברו לרשת עבור מוסד מסוים, אכן מועברים ע"י הרשת למוסד המוטב. לפיכך, מעיקר הדין לא ניתן לחייב בגין התלמיד שנרשם ונטל הראיה לא הורם במלואו. אולם בשטר הבוררות בית הדין קיבל סמכות לפסוק גם על פי פשר ורא' להלן.

התובעים טוענים עוד שאי רישום ע"י ח.ש. הזיק לתובעים, כי לפני כן יכלו להתקשר עם מוסד אחר להשלמת תקנים והשגת תקציבים. מנגד, הנתבע טוען שהודיעו לתובעים כי לא רשם אותם בתאריך 12/09 בזמן שעוד היה אפשר להתארגן לרישום חילופי לפני התאריך הקובע את תקני משרד החינוך שהוא 30/10. התובעים הודו לדבריו שאז נמסרה ההודעה (רא' פרו' דיון כא אדר עמ' 4). התובעים לא הוכיחו את סתירת טענת הנתבע, לא הוכיחו שפנו אז לתתי"ם אחרים ולא הוכיחו שלפני כן היתה אפשרות להשלים תקנים בתתי"ם אחרים ואח"כ לא היתה אפשרות. נמצא שמדין גרמי לא ניתן לחייב. גם אין הכחשה שמחמתה ניתן לחייב פדיון שבועה.

תשלומי שנת התשפ"ג

בית דין לדיני ממונות הליכות עם ישראל

מען: ת.ד. 211 קריית אונו 55294
אמייל: bdmamonot@gmail.com

במהלך הדיונים העלו התובעים דרישה גם לגבי כספים המגיעים להם בגין תקציבי שנת התשפ"ג. באלול ה'תשפ"ב חתמו התובעים הסכם עם 'ב.ב.'. תלמידי ב.ב. ותלמידי א.ק. למדו תחת קורת הגג של ח.ש.. לדברי התובעים, הנתבע קיבל תקציבים בגין תלמידיהם. לדבריהם, ב.ב. אמרו שלא קיבלו תקציבים עבור תלמידי א.ק. ושהכסף נמצא אצל הנתבע. התובעים טענו כי לא תבעו בגין שנת התשפ"ג כי העיקר מבחינתם היה העמדת מימון לשנת ה'תשפ"ד, אמנם משהופר החוזה לגבי שנת ה'תשפ"ד, הם תובעים גם בגין שנת התשפ"ג. הנתבע טען כי לא התקבלו תקציבים כלשהם בגין תלמידי א.ק. בשנת ה'תשפ"ג.

התובעים לא הביאו סימוכין לטענתם כי התקבלו תקציבים בשנת ה'תשפ"ג מעבר לתקנים. לפיכך קשה לחייב על טענתם זו. גם לא הובאה ראיה להשלמת תקנים ע"י תלמידי א.ק. בשנת התשפ"ג.

הכרעה

מעיקר הדין אין לחייב מאחר ונטל ההוכחה על התובע והתובע כאמור לעיל לא הרים את נטל הראיה במלואו. אמנם בית הדין קיבל סמכות לפסוק על פי פשר, וכאן מצטרפים כמה דברים- תקצוב התלמיד הרשום, שלא הוכח אם המוסד קיבל עבורו, הפרת החוזה כפשוטו, וההודעה המאוחרת על אי רישום תלמידי א.ק. .

לאחר שיקול דעת נרחב, מחליט בית הדין לחייב מדין פשר, על פי הסמכות שיש לבית הדין בשטר הבוררות שחתמו עליו הצדדים, בית הדין מחייב את הנתבע לשלם סך של 12,000 ₪ לתובע.

לסיכום:

א. הנתבע ישלם לתובעים 12,000 ₪ בתוך 30 יום.

ב. שאר התביעות נדחות.

ובזאת באנו על החתום כ שבט התשפ"ה (18/02/25):

אביעד קארו- חב"ד

שלום חי מרחבי- חב"ד

חיים והב- אב"ד

